

НАСТАЎНІЦКАЯ

3 чым ідзём да дзяцей?

Танталавы пакуты

Што з'яўляецца асновай
творчага педагогічнага мыслення?

ТАКОГА мноства шычых інтэлектуальных рупліваў, як у адукацыі, няма ні ў якой іншай сферы чалавечай дзейнасці, хіба што толькі ў навуцы. Я іншы раз лаўлю сябе на думцы, што як бы ні ганілі некаторыя знаада фанабэрысты тэрмінары пра нашую школу і ўвогуле адукацыйную сістэму за такі нямодны цяпер кансерватызм, неманіа, неманіа, кансерватызм (маю на ўвазе — стабільна-узвжаны, не вавуныч) асветніцтва найбольш чужына ўспрымальнасці да новага. Гэтая ўспрымальнасць была заўсёды, нават у тых часінах, калі школьна адукацыя ў якасці хіт-колекса з вышнімі сённяшняга дня называе стаячым балотам, якое зарастае цінай. Успомнім даўно забыты і добра-такі зганьбаны вопыт ліцейскіх настаўнікаў, які прапагандаваў, бадай, не менш, чым кукуруза ў сельскай гаспадарцы. Хіба пры ўсёй аглельнасці той прапаганды не было ў гэтым вопыце рашчальнага, па тым часе, зерня? Ліцейскія настаўнікі змянілі структуру традыцыйнага камбінаванага ўрока і па-новому яго арганізавалі, што зрабіла ўрок больш цікавым і больш эфектыўным. Дрэнна, канешне, што канкрэтную форму ўрока, створаную ў Ліцейку, тады навязвалі ўсім школам. Аднак хіба ж яна не была прыгоднай для пэўных прадметаў, класаў, тэм? Хіба ж уся мітусня з навязваннем ліцейскага вопыту пры ўсім тым не дала пэўнага штуршок развіццю педагогічнай думкі і творчасці настаўнікаў у магчымых для таго часу пэўных рамках? Вось да чаго я вяду: як і ў сярэдзіне дваццатага стагоддзя, так і цяпер, у пачатку дваццатага першага, ўспрымальнасць да новага ў педагогічнай практыцы — важнейшая якасць як асобнага настаўніка, так і педагогічных калектываў. Зразумела, што сённяшняй металічнай волніцы тагачасны настаўнікі маглі б толькі пазайзпроціцца, асабліва тым, галоўным "хобі" якіх былі разважаны над складанымі і шматбачнымі пошукамі шляхоў і сродкаў сапраўды рэальнага абнаўлення навукальна-выхавачага працэсу і ўсёй сярэдняй агульнаадукацыйнай школы.

Імкненне настаўніцкай, як пісалі не так даўно, масы да наваўшай у педагогіцы і ўвогуле ў адукацыі і выхаванні нават пры цяперашняй фінансавай няшчымнасці не згасла, хаця псіхалагічны настрой настаўніка, асабліва ў дзень палучкі, прыўзнятым не называе. Большасць настаўнікаў працягнула да новых ідэй, пастаянна аналізуючы свой педагогічны вопыт, асэнсавуючы прычыны, якія прывялі да поспеху або няўдачы ў канкрэтных сітуацыях навукальна-выхавачага працэсу. І вы, напэўна, узвжываеце свае думкі і пачуцці, прасейваеце свае назіранні пасля напружанага працоўнага дня, праўда? Што Вас найбольш турбуе? Над якімі пытаннямі Вы найчасцей задумваецеся? Над тым, як павысіць эфектыўнасць разумовай працы вучня на ўроках? Як пабудавать урок так, каб дзецям было цікава вывучаць новы матэрыял? Якім чынам зрабіць сваё выхаванцкае саўварамаў заняткаў? Як прывіваць вучням навыкі самаадукацыі? Зноў і зноў Вы аналізавалі свае педагогічныя дзеянні і дзіўную рэакцыю на іх. Шукаліце найбольш атымальныя рашэнні — педагогічныя ж заданні, якія патрабуюць не аднаго, а многіх рашэнняў, ой колькі многіх! А што стваряе такое мноства рашэнняў? Вопыт. Ваш вопыт і вопыт калег. Без гэтых вопытаў шмат творчых шуканняў будзе не толькі калдобістым, але і пакуточным. А каму ахота блукаць па калдобістым?

І ўсё ж педагогічны вопыт, якім бы багатым ён ні быў, не з'яўляецца заслонам ад пралікаў і няўдач у навуцы і выхаванні. Як і стараннае перапісанне ў металічных кнігах гэтых металічных распрацовак, апор і схем, гатованых пераўтварыць да драбніц металічных рэкамендацый і тэхналогій, якія цяпер на слыху. Мы, напэўна, знаёмыя тым пачуццям разгубленасці, някватасці, якое змяніла ў душы ўспрымальнасць пасля таго, як спроба перанесці ў свой клас, у выкладанне свайго прадмета прыёмы і метады работы вядомага калегі скончылася няўдачай? Чаму ж іншы раз азарэнне ("Усё, аказваецца, так проста!") раптам трансфармуецца ў сур'ёзны, а то і пакутлівы роздум, выкліканы тым, што метады, правараныя, здавалася б, практыкай, не спрацоўваюць? Прычына, на мой погляд, не толькі ў метадалагічна няправільным стаўленні да самаго вопыту ("Зрабіў так, як зрабіў мой калега, і ўсё ў мяне будзе цудоўна!"), не толькі ў недастатковай педагогічнай "узброенасці", што не дае магчымасці ўбачыць узвжывае ў вялікім і складаным свеце педагогічных з'яў і з'яў, якія складаюць гэтыя з'явы, з прычыны чаго і не ўдаецца ўлавіць абгуляваючую думку ў канкрэтным вопыце (шчыж ж К.Д. Ушынскі падкрэсхваў: важны не сам вопыт, а думка, выведзеная з яго). Галоўнае, бадай, у недадзясці неабходнасці штодзённа ўмацоўваць палмурак сваёй ведаў, што мы з вамі называем самаадукацыяй.

НАСТАЎНІКІ, якім за сорак, добра памятаюць той час, калі пры вымаўленні слова "самаадукацыя" ў іх утвараўся пунь: планы па самаадукацыі былі адным з важнейшых паказчыкаў творчага стаўлення да сваёй настаўніцкай абавязкаў. Пра гэтыя планы гаварыліся і на пеласавецках, і на паслядзясціх металічных аб'яднанняў, і з воча на воча ў кабінетах дырэктара школы. Паспрабуй адмакнуцца ад напісання плана па сваёй самаадукацыі — адразу пачуеш ад школьных кіраўнікоў строгі папрук і нацяску, што без пастаяннага абнаўлення сваёй ведаў і навыкаў неможна паступіць за дынамічнай грамадскай і навукова-тэхнічнай развіццю. Не было таго дакладна на пеласавецкіх і на семінарах, у якім бы не рабіўся акцэнт на павышэнні патрабаванняў да зместу працы кожнага настаўніка, да ўзроўню яго адукацыйна і прафесійнай падрыхтоўкі... Так, даўжэе не аднолькава ставіліся настаўнікі да напісання планаў па самаадукацыі, але большасць з іх лічыла гэта пунь, абавязковае, непартымнае заняткам. І логіка ў гэтым была, бо ў настаўніка і без таго хапае пісання, час на яго лепш бы ахвараваць на жыццёва педагогічную працу з дзецьмі ці на чытанне кніг.

Урэшце планы па самаадукацыі адмянілі, што, канешне ж, крыху аблегчыла настаўніцкую долю. Але жыццё паказала, што адмена папэравога не з'яўляецца сінонімам адмены самаадукацыі, бо самаадукацыя была і застаецца ва ўсе часы, на любым вітку развіцця агульнаадукацыйнай школы неўзятнае крынішай новых ідэй, шліфуючы прафесійнага майстра, палпаўнае вопыту. Між тым крытычнае, нават саркастычнае стаўленне да былой "планавай" формы самаадукацыі, пры якой паміж планам і яго практычным увасобленнем з'яўляўся прора, пачало пакрысе выхаванцкі адносіны да самаадукацыі як да асновы творчага педагогічнага мыслення. Я не маю падстаў для высновы, што самаадукацыя як неад'емная з'ява педагогічнай дзейнасці патрэбна разніраваць, але ж, пагадзіцеся, праблему самаадукацыі ўжо заславаюць праблемай фінансаванні і матэрыяльнасці. Скрушна робіцца на душы, калі чую ад некаторых настаўнікаў фразу, якая ўжо стала сакральнай: "Як плашчэ, так і працуюм..."

Так, плашчэ для выжывання, але ж і виваюць у гэтым дзеці! У адукацыйнай сістэме нашай краіны разгалінаваная сетка ўстановаў і грамадскіх аб'яднанняў, якія працуюць на паслядзясцімнаму адукацыйнаму педагогу. Іх дзейнасць вельмі важная, несумненна, у аказанні настаўнікам дапамогі ў павышэнні кваліфікацыі і ў перападрыхтоўцы, у кансультаванні і выпрацоўцы рэкамендацый. Аднак альфа і амега прафесійнага ўдасканалення настаўніка — першакрывіны ў педагогіцы і псіхалогіі. Але давайце спытаем сябе: ці часта "даходзіць" нашы рукі да першакрывіны? Мне даводзілася чуць такую думку, што творцы Ушынскага, Макаранкі, Шацкага, Блонскага, Крускага, ужо не кажуць пра Каміскага і Песталацкі, састарэлі, што цяпер нараджаюцца прычыны новай педагогікі, новай школы, а ў гэтых новых педагогічных кумірах. Так, згодны, і педагогіка, і школа абнаўляюцца, але ж ці не з'яўляецца многасць з гэтых новага добра забытым старым? Хіба якія настаўніцкія інадыдуальнасці апошніх дзесяцігоддзяў XX стагоддзя не "выпалілі" свае залатнікі-ідэі з заплатонай пароды педагогічных ідэй мінулых стагоддзяў? Ёсць, зразумела, і шлах, але ж ці не іхтуніяцыя ніці ад сапраўды новага, эфектыўнага ў сённяшняй педагогічнай практыцы і навуцы ў мінулыя стагоддзі? Хіба адраджэнне творчага педагогічнага мыслення не грунтуецца на асэнсаванні шляхоў развіцця педагогічнай думкі за мінулыя стагоддзі?

Калі мне рахуць пазнаёмчыцца з вопытам высокакваліфікаванага настаўніка, я заўсёды цікаўлюся, чым дасягаецца поспех у яго працы. Глыбокія веды вучняў, я прывіла, з'яўляюцца вынікам эфектыўнасці кожнага ўрока, якая стала магчымай дзякуючы сур'ёзнай і рознабаковай падрыхтоўцы да заняткаў, удумліваму адбору лепшых, атымальных для канкрэтнага класа сродкаў, спосабаў і прыёмаў раскрыцця вывучаемай тэмы. Падрыхтоўка да ўрокаў правільна спалучаецца з самаадукацыяй — вольна і забяспечвае ўдалы пошук шляхоў навуцы, выхавання і развіцця асобы юнага чалавека. У такіх настаўніках заўважася імкненне пераходзіць ад стыхійнага наакуплення вопыту да яго сядомага стварэння. І гэты пераход ім уладзецца. Таму рух і педагогічнай думкі і выклікае сутэрчны рух думкі вучня.

Высокакваліфікаваны настаўнік пастаянна ўзвжывае свае веды, вядучы спецыяльныя сшыткі з рознымі рубрыкамі, у якіх запісваюць цікавыя думкі з кніг, газет і часопісаў. Некаторыя настаўнікі вывясваюць думкі, якія спадабаліся ім, на асобныя карткі. Мне даводзілася бачыць у вопытных педагогаў і агульныя сшыткі з вылікамі найбольш каштоўнага, значнага па праблемам навуцы і выхавання, у тым ліку — класічнага кіраўніцтва. Зразумейце мяне правільна, я не агітую за паўсюднае ўвядзенне такіх карткаў і сшыткаў. Я пра іншае: не запісаная думка — страчаная думка. А запісаная яна не для воча правараючага, а для практычнай работы з дзецьмі, павышэння сваёй кваліфікацыі, для асэнсавання і розуму.

ПАМ'ЯТАЕЦЕ старажытнагрэчаскі міф пра цара Тантала, якога Зеўс асудзіў на пакуты голаду і смугі, нягледзячы на блізкасць змных плодў і вады? Дык ці не асуджам мы сябе па сваёй волі на танталавы пакуты, калі не вучымся тэхніцы працы з крыніцамі інфармацыі, калі не маем дакладнай сістэмы ў самаадукацыі, а чытаем урывкамі, павярхоўна, а то і фармальна?

Хіба не варта задумвацца над гэтым на старце трэціх (ці не асноўнай?) чвэрці навукальнага года?

Алег КУЛІЦКІ.

Прага палёту

Быхаўскі дзіцячы аэраклуб існуе з таго часу, як горад пакінулі вайскоўцы. Цяпер мясцовыя хлопцы маюць магчымасць займацца парашутным спортам, вывучаць канструкцыю самалёта, вучыцца ім кіраваць. Нагледзячы на тое, што аэраклуб апошнім часам належыць Быхаўскаму літэру, займацца ў ім могуць не толькі літэрысты, але і мясцовыя моладзь.

НА ЗДЫМКУ: да сцяжыны з парашутам вучні рыхтуюцца пад наглядам загадчыка аэраклуба пілота І. класа Юрыя Уладзіміравіча Хавастова.

Фота Юрыя БОНДАРОВА.

Добрая навіна

Лепшыя педагогі сталіцы атрымалі прэміі

Напярэдадні Новага года лепшым педагогам Мінска атрымалі прэміі Мінгарвыканкама. Гэта — першая падзея такога кшталту, не толькі ў гісторыі сталічнай адукацыі, але і ў педагогічнай гісторыі краіны.

Грамадства сёння, як ніколі, адчувае вострую патрэбу ў творчых, высокаадукаваных асобах. І галоўнай умовай, неабходнай для таго, каб такія асобы ў нас пачуліся і свабодна, з'яўляецца навука і творчасць, адарванасць ад рэальнасці, высокаадукаваных педагогаў. Яшчэ летам 2000 года загадчык Мінскага педагогічнага ўпраўлення адукацыі

Міхаіл Сяргеевіч Ціхонюк выступіў з ініцыятывай адзначыць і падтрымаць самых творчых настаўнікаў і кіраўнікоў педагогічных устаноў Мінска. Мінгарвыканкам і Прэзідэнт краіны падтрымалі гэту прапанову. 24 жніўня 2000 года Мінгарвыканкам была прынята пастанова аб стымуляванні працы педагогічных работнікаў і ўстаноў

У канцы 2000 года з 32 тысяч педагогаў Мінска ўпершыню былі выбраныя тры лепшыя, якіх з'яўля-

Святлана СУБОПНА.

Сацыяльны ракурс

"Не пасылка дарагая..."

Грэўская дапаможная школа-інтэрнат была адкрыта на базе агульнаадукацыйнай школы-інтэрната ў 1982 годзе. Раней не толькі навука было бесплатным, але і дзеці знаходзіліся на поўнае дзяржаўнае забеспячэнне: іх тут, як кажуць, ікармілі, іпаіравалі, іклаці спалі ў беласнежнай пасцелі.

У апошнія гады адбыліся істотныя змены: дзеці, які і раней, бесплатна вучацца і харчуюцца, а вольна ўсім астатнім — аленнем, абуткам і г.д. — іх павінны забяспечваць бацькі. Завесна, не так ужо і многа патрабуюцца ад бацькоў. Аднак калі ўлічыць, што многа (калі не большасць) дзеці прыходзяць у школу з бедных, праблемных, які цяпер называюцца сем'яў, у якіх бацькі злоўжываюць спіртнымі напоямі, лайданцям, ча-сам увогуле не працуюць ці перабіваюцца нейкімі выпадковымі заробкамі, абываюць адносіны да гэтых уласных дзяцей, іх будучага, стану здарова, то такіх дзяцей можна толькі пашкадаваць і па магчымасці дапамагчы.

Ужо стала добрай традыцыяй, што педагогі і дырэктар Грэўскага Цэнтру пачаюць сваю работу ітундзі, і не адзіна раз, бываюць у нашых выхаванцаў у гасці. Яны прыходзяць не з пустымі рукамі, а са шматлікімі падарункамі, гуманітарнай дапамогай, якую збіраюць дзеці Цэнтру, жыццёвыя горады: аленне, абутак, школьна-пісьмовыя прылады. У гэтых падарунках дзіцячых сумесных гульняў, канцэртаў мастацкай самадзейнасці, спартыўнага спартоўніка. Усе гэтыя

якіх — шчодра пастаўкаў дзяцей, і яны гэта робяць.

Аб павязе, сардэчным адносінах да дзяцей сведчыць і яшчэ адзін факт. На грэўскай завод кардэчных хворых на экскурсію мы прыехалі даволі рана — у 8 гадзін было ўжо на праходнай. Прычына: яны нам экскурсію адначасна, пазнаёмілі нас з намі, дэ-даўшымся, з якой школы дзеці, а вольна ў сталовую, дзе нас бесплатна пакармілі. Некаму можна падацца, што гэта дробязь. Гэтак, але гэта дробязь гаворыць пра многасць і напярэ — пры спатрэбнасці да падрыхтоўкі дзяцей дзеці. Па-болей было б такіх дробязей у нашым жыцці.

Барыс Іосіфавіч Гуль — ура-дажэнне Грэўскага раёна, але жыццёвы лёс склаўся так, што а-разу пасля службы ў Савецкай Ар-міі стаў працаваць там, дзе пра-ходзіў службу — на поўначы Расіі.

Атрымаўшы права на заслужаны адпачынак, выхаванцаў вярнуць на радзіму. Ён наведваўся ў нашую школу, прывёз калі сёння найменшай алензіі і абутку ў падарунак дзецям. Усё гэта было разладзена тым, хто меў найбольшую патрэ-бу. І дзеці былі шчыра ўдзячныя дабрыму чалавеку. А ён жа мог паступіць інакш: усе рэчы прадаць на рынку і атрымаць за гэта неба-гую капець.

Шляхоў, каб правіць міласэр-насць, дабрачыннасць у адносінах да дзяцей, падрыхтоўкі не толь-кі лёсам, але і тым, хто даў ім жыццё — бацькам, хапае, які маг-чымаста. І ніхай не ў вялікім маштабе, а сціпла, але — як некалі

Іван ГОВАР, ветэран педагогічнай працы, педагог Грэўскай дапаможнай школы-інтэрната.

Падзея

У кожнага будзе "Буквар"

Да 12 студзеня ў Нацы-нальным навукова-метады-чным цэнтры вучэбнай кнігі і сродкаў навукаў будзе пра-ходзіць выстава падручнікаў і вучэбна-метадычных ком-плексаў для дзяцей з навука-нымі здароўя і псіхалагічна-га развіцця.

Пачынаючы з 1996 года, у нашай краіне вядзецца пад-рыхтоўка ачынных падручні-каў для дзяцей з парашунна-га інтэлекту, слыху, мовы, для дзяцей з затрымкай псіхалагі-чнага развіцця. У 1997 годзе з'явіліся першыя ў гісторыі Бе-ларусі падручнікі для слыха-ных дзяцей, навукаўнае шрыф-тавае брайля. У 1998 годзе па-чалася выданне вучэбнай літэ-ратуры павялічаным шрыфтам для дзяцей з цяжкімі парашун-нымі зроку. У 2000 годзе сля-пых дзяцей атрымалі свой пер-шы "Буквар". Сёння мы ўжо маем 150 навіняў новых падручнікаў і вучэбных дапа-можнікаў, 27 вучэбна-мета-дычных дапаможнікаў і больш як 60 вучэбных праграм. Мно-гія з гэтых выданняў цяпер і прадстаўлены на выставе.

Выстава вучэбнай літэ-ратуры стала падставай для та-го, каб за адным "крутым" ста-лом сабраліся аўтары і скла-дальнікі падручнікаў і вучэ-бных дапаможнікаў, выкладчы-кі, настаўнікі-аўдыёаўдыя, кіраўнікі і наглядальнікі пра-цы, якія падручнікі атрымалі, што патрэбна выпраўляць пры стварэнні новых, чаго чакаюць настаўнікі і дзеці ў школах, дзе і ўвогуле паразважася над праблемай, якія існуюць у сі-стэме.

У нашай краіне 241547 дзяцей маюць парашунны ўла-доў і псіхалічны развіцц. Гэта 10,9 працэнта ад усяго насель-ніцтва дзяцей ва ўзросце да 14 год. Дзесяціпалова гэтых дзяцей не спраўляецца з вучэбнай пра-грамай, а таму патрабую асаб-лівых умоў пры вучэнні, спе-цыяльных праграм і спецыяль-най вучэбнай літэратуры. Але Мікалаеўна Кананічэва, на-чальніца аддзела Міністэрства адукацыі, якасці і гаварыла на сустрэчы пра тое, што мінуў час, калі мы хавалі гэтых дзяцей ад людскіх вачэй за вы-сокім плотам, ізаліравалі іх ад грамадства. Мы прыйшлі да таго, што ўжо не падзяляем дзяцей на "ненавучаемых" і на-вучаемых, мы змянілі свае па-даходы ў вучэнні дзяцей з асаблівасцямі развіцця, зніклі адмоўныя атрыбуты ў абшчы-ніцы дзяцей з парашуннымі, адшлі ад жорсткай уніфіка-ванай спецыяльнай крыжыта тыпу і перайшлі да дыферэнца-ванага, асабна-арыентавана-га вучэння.

Зараз у нас разам са спецы-яльнымі школамі і шкoolіцамі-ін-тэрнатамі навукаўнае дзіцё з рознымі вадмі парашунна-га развіцця спецыяльныя класы (520 класаў) і класы інтэ-рантаў навукаўнага (1925 кла-саў). Каржыўнае дапамогу дзецям аказваюць каля 800 дэ-фэкталагічных пунктаў і 70 цэнт-раў каржыўна-разві-ціцкага навукаўнага і разві-ціцкага. Сістэма спецыяльнай адукацыі — адно са звычэй усяй сістэмы адукацыі, таму яна зараз таксама перажывае рэформу. Ужо нават скон-чыўся першы этап. За гэты час былі створаны падрых-тоўчыя класы, пачатковая школа наапоўнілася новым зместам, рыхтуюцца для за-вядзення першых стандартаў спецыяльнай адукацыі, выла-дзены новыя ачыныя пад-ручнікі. Настаўнікі-аўдыёаў-дыя, выступаючы на пася-джынні "круглага" стала, вы-казвалі сваю падзяку аўтарам і складальнікам вучэбна-мета-дычных комплексаў за іх пра-цу, навукаўнае іх нашай на-цыянальнай грамадсцё. Кожнае дзіця і нашай краіне мае права атрымаць адукацыю, і для ко-жнага дзіцё ў нас будзе стора-ны яго "Буквар".

Святлана КІРСАНАВА.

15 студзеня 2001 года
Нацыянальны дзяржаўны гуманітарны ліцэй
імя Якуба Коласа

адзначае сваё дзесяцігоддзе

У праграме святкавання:
15 студзеня — дзень адкрытых дзвярэй (з 10.00 да 14.00); прэ-канферэнцыя (пачатак у 15.00);
16 студзеня — настаўніцкая навукавая канферэнцыя (пачатак у 10.00);
17 студзеня — вучнёўская навукавая канферэнцыя (пачатак у 10.00);
18 студзеня — спартыўнае свята (пачатак у 10.00); спектакль лі-тэрацкага тэатра "Народны альбом" у памяшканні Тэатра юнага гле-дача (пачатак у 18 гадзін);
19 студзеня — урачыстая вечарына ў памяшканні Палаца кул-туры МАЗ (пачатак у 18.00).
Запрашэнні можна замовіць у ліцэй па адрасе: вул. Кірава, 21, прыёмная або пакой № 6.
Тэлефоны для давадак: 227-32-77, 226-10-73.

Падпіска на "Настаўніцкую газету" можна
у любым паштовым аддзяленні ці ў агенцтве
"Белсаюздруку"

Падпісны кошт на квартал для
індывідуальных падпісчыкаў — 1440 рублёў.

Цэнтр міжнародных сувязей Міністэрства адукацыі
прыгласае ў адукацыйна-экскурсіюныя поездки

БЕЛАРУСЬ: Регулярныя аўтобусныя поездки для груп школьнікаў у Мінск-Неваж, Берасцейскі замак, Жыровіцкія моі-на-ты, Заваль, Хатыні, Курган Славы, Раўбічы, Палон, Дуэт і др. Прием школьных груп у Мінске: экскурсіі, музеі, театр, шыр і т.д. МОСКВА, САНКТ-ПЕТЕРБУРГ: рэгулярна па за-ва-кам школ.

ГЕРМАНИЯ: 10.02. — 18.02.2001. Изучение немецкого языка в Германии + экскурсия по Берлину, Кельну, Золнгену, на шоколадную фабрику с дегустацией, посещение немецкой школы, поездка в развлекательный центр "Метеорит" (г.Эссен) и т.д. Проектирование и питание в семьях. 250 + виза.

Школьные весенние каникулы

АНГЛИЯ. Лондон-Париж: 24 марта — 2 апреля 2001 года. Экскурсионная программа включает знакомство с основными достопримечательностями Лондона: Парламент, Биг Бен, Вестминстерское аббатство, Национальная галерея, Музей мадам Тюссо, Британский музей и многое другое. Проектирование и питание в семьях. На обратном пути — обзорная экскурсия по Парижу, посещение Диснейленда. Стоимость: 365 у.е. + виза.

СЛОВАКИЯ: 25 марта — 1 апреля 2001 года. Экскурсионная программа включает посещение Бойничского замка, Демановской карстовой пещеры,

зоопарка, прогулку на кресельном подъёмнике в Мартинских горах, купание в термальном бассейне. Проектирование в гостинице, питание — полный пансион. На обратном пути — посещение Кракова. Стоимость 125 у.е.

Каждому, кто организует своих поездок по линии школьных обменов: оформление документов/получение виз в посольства, организация транспорта (автомобиль "Ягуар", "Д-Ф", "Сепра"), организация приема делегаций в Беларусь.

ВНИМАНИЮ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ: руко-водителю/сопровождающему школьных групп на-правляются на льготных условиях (при группе в 10 — 15 человек — бесплатно). Наличие загра-н-портной (с разрешительным записью) обяза-тельно для выезда за рубеж.

По всем вопросам обращайтесь в Центр
международных связей по адресу:

220004, г.Минск, ул.Короля, 12
(комн. 10, 13)
тел. (017) 220-01-58, 220-82-49,
220-27-08, факс (017) 220-50-19
e-mail: intcener_edu@user.unibel.by

